ხუთშაბათი, ივნისის 19 1919 წ. ფასი 1 მანეთი. № 112.

წელიწადი მესამე.

ჩვენი [ქ]ვეყანა

რედაქცია

სამაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში აღნიშნული უნდა იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი, დაუბეჭდავ წერილებს რედაქცია არ ინახავს. ინახება მხოლოდ დიდი მოთხრობები.

რედაქცია ღიაა: დილის 9—2 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

კანტორა

გაზეთის ფასი: ერთი თვით 20 მან., 3 თვით 50 მ. **განცხადების ფასი:** სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 1 მ. და 50 კ. უკანასკნელზე 1 მ. ქალაქ გარედან მიღებული განცხადება ღირს ერთი ორად. **სამგლოვიარო განცხადება:** თითოჯერ არა უმეტეს სამი გამოცხადებისა 12 საათამდე 25 მ., 12 საათის შემდეგ 30 მან.

კანტორა ღიაა: დილის 8—2 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

მისამართი: ქუთაისი, თფილისის ქ., ფიჩხაძის ს. **ფოსტის ადრესი:** ქუთაისი ფოსტის ყუთი № 80.

[საქ]ართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ქუთაისის საგუბერნიო კომიტეტის ორგანო

[ჩვე]ნი ქვეყანა"-ს რედაქციის კანტორასთან და[არსდ]ა გაზეთის ფონდი. მოქალაქენო გაიღეთ [შე]წირულებანი. გაზეთის გამოცემის საქმე [მკით]ხველთა თანაგრძნობაზეა დამოკიდებული.

[დ]რმად დამწუხრებულნი მეუღლე ლეონიდა სეფეს ასული ლომიძისა [შ]ვილით ქეთოთი, დედა მინადორა ბესარიონის ასული ლომიძისა, ბი[ძ]ები მიხაკო და სპირიდონი სვანაძეები თავის შვილებით; სიმამრი და [...]ედერი სეფე და მენიკო ნაცვლიშვილები; ცოლი დები: ოლინკა, მი[...]ნადორა და სონია ცოლი ძმები და ძმები და რძლები: გერასიმე, იო[...]ებ, კოწია, ვერიჩკა და, გოგუცა, მამიდაშვილი იოსებ ლევანის ძე [...]ქიტიშვილები, ნათლიმამა იროდი სვანაძე მამის (ილიას) ნათლული [პ]ოლიკარტე სვანაძე—აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ რომ [შა]ბათს 21 ივნისს (ახ. სტ.) დილის 11 საათზე სოფ. საყულიაში მთა[ვა]რ ანგელოზის ეკლესიის გალავანში გადახდილ იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი

ივანე ილიას ძე ფილიპე ილიას ძე და თამარა ფილიპეს ასულის ლომიძეების

სულის მოსახსენებლად. 2—1

[...]დედ-მამა მაკრინე და ალექსი ძმები: ალექსანდრე, (სანდრო) ვლადიმე[...]რი, სამსონი და ვარდენი მიმინაშვილები, და ბარბარე (ძიბუ) ქმრით მიხეილ სალაყაიები, რძლები: ოლღა ჰუბაბრიას ასული, მინა თურქის ასული და ვასასი ფხაკაძის ასული აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ 19 ივნისს ფოთის სასაფლაოს ეკლესიაზე გადახდილ იქნება 6 თვის წირვა და პანაშვიდი

ნესტორ ალექსის ძე მიმინაშვილის

სულის მოსახსენებლად 1—1

[...]ის **ექიმი** ნ. ა. მხეიძე

[...]ლობს ავადმყოფებს დილით 9—3 [საათ]ამდე. ივანოვის ქუჩა, დუჩაიძის სახლი. 24—23

[ექ]**იმი** მედიცინისა საზღვარ გარეთელი უნივერსიტეტ. **ვ. ი. კაკიტელაშვილი**

[...]ლობს ავადმყოფებს ქალთა, საშარ[დე] (ტრიპერი, სიფილისი. ექიმობა 606 [9]14) და შინაგანთა. პუშკინის ქუჩა. [...]არი სახლი. პუშკინის ფოტოგრაფიის პირდაპირ.

ეკონომიური საფრთხე.

როგორც ვიცით ამ მოკლე ხანში საქართველოში დიდძალი საქონელი შემოვა. ამიერკავკასიის ბაზარი დღეს ისე დაცარიელებულია, ისე დამშლევებულია და ძარღვებ ჩაწყვეტილი, რომ ყველაფერი ნაწარმოები დიდ გასავალს ნახავს. ჩვენ დღეს ყველაფერი გვჭირდება, ყველაფერზე დანატრულებული ვართ, და აი სწორეთ ამ ჩვენი მადით დიდათ ისარგებლებს დასავლეთ ევროპა და ამერიკა. ჩვენ დღეს ყველაფერს ადვილათ გავასაღებთ, თუნდა მოწოდებული ნაწარმოები ძვირიც იყოს და ღირსებით ნაკლებიც. ერთი სიტყვით მთელათ ამიერკავკასია და კერძოთ ქართველები სახელდახელო მუშტრები ვართ დღეს ყოველი მომწოდებლისთვის. ჩვენით დღეს კარგათ ისარგებლებს ყოველი ვაჭარი, რომელსაც რაიმე ნაწარმოები მოეპოება და გასასაღებლათ ბაზარს უძებნის.

ასეთი გარემოება ჩვენ ძლიერ დაგვაზარალებს და აი რანაირათ.

ჩვენ ყველაფერ მოწოდებულში იძულებული ვიქნებით დიდი ფასი მივსცეთ. ჩვენ უხვათ ვიძლევით ჩვენ ქაღალდის ფულს—ბონებს, რადგან არც ვერცხლი გვაქვს და არც ოქრო. ეს ბონები უხვათ გაცემული დღეს თუ ხვალ მაინც ჩვენ უნდა გავანაღდოთ, კიდეც რომ დაეცეს—ათი ერთათ რომ შეიქნეს და ასი ათათ—მაინც გაგვიჭირდება ამის განაღდება, ესე იგი ათასი მილიონი ბონი რომ სხვის ხელში ამოჩნდეს და ჩვენ ამის ნაცვლათ ასი მილიონის გამნაღდებელი შევიქნეთ, მაინც შეგვაწუხებს, შეგვაწუხებს იმიტომ, რომ ამ ბონების ნაცვლათ უცხოეთი ჩვენგან ვერცხლისა და ოქროს მაგიერ ნედლ მასალას მოითხოვს; ნედლი მასალა ჩვენში ბევრია დაგროვილი, ჩვენ მისი გატანაც გვიჭირს და გასაღებაც არა მიტომ, რომ იმას მთხოვნელი და მხმარებელი არა ყავდეს არა—ეს იმიტომ რომ ჩვენ ფული არ გვივარგა და ფულის მაგიერ ჩვენ საქონელს იაფათ მივსცემთ სხვას, იაფათ გადუცვლით მუშტარს. ასე რომ ჩვენ როგორც მიმწოდებელი დაზარალებული დავრჩებით. ასე რომ ჩვენი ნედლი მასალა: შავი ქვა, აბრეშუმი, მატყლი, თუთუნი, ხეტყე და სხვა—ყველასათვის ძაან საჭირო და ევროპის ბაზარზე ძალიან სახელდახელო გასატანი მუშტარს ადვილათ ჩაუვარდება ხელში. ამნაირათ ჩვენ **მუშტრათ** ვიქნებით ევროპასთან, თუ **მიმწოდებლათ**—მათთვის სასარგებლო ვართ და ჩვენი თავისთვის საზარალო, აი აქ არის ჩვენი ეკონომიური გასაჭირი და აი აქიდან გამოსვლას უნდა მეტათ გონიერი და მოხერხებული ეკონომიური ნაბიჯები, რომელსაც ვერც ჩვენი მთავრობა ახერხებს, ვერც კერძო ფინანსისტები, რადგან დღეს ასეთ საგანზე არც მოლაპარაკე და მრჩეველია და არც მსმენელი. არ არის იმიტომ, რომ სოციალისტური მოძღვრებით გაბრუებულ წრეს ეს საკითხი თავსატეხათ არ მიაჩნია, ეს პარტიულ პროგრამაში არ შედის და მაშასადამე მეორე და მესამე ხარისხოვანი ჰგონია და ეს კი ავიწყდებათ, რომ ცხოვრების სინამდვილე ამაზე სდგას და ეს სინამდვილე მათ პროგრამას არღვევს, და დღეს თუ ხვალ გაანიავებს..

ჩვენმა მთავრობამ ის ვერ შესძლო, რომ აქაურ ბაზარზე ადგილობრივი ნაწარმოების ფასი გადაეჭრა და ერთი მაგარი ფასი გაეტარებია, ის ვერ შესძლო, რომ სამტრედიაში მოსული სიმინდი ქუთაისში წესიერათ გაყიდულიყო და რანაირათ შესძლებს, რომ ევროპიდან მოტანილი კოჭა ძაფი და ფლანდი აქაურ აბრეშუმსა თუთუნზე სასარგებლოთ გადასცვალოს. ამას უნდა გონიერი ფინანსიური სისტემა და ვაჭრული უნარი—რაც დღეს ჩვენი ცხოვრების მეთაურთ ძლიერ აკლიათ. აჟამეთში მოჭრილი შეშა ქუთაისს ვერ მიაწოდა წესიერათ ჩვენმა სამიწათმოქმედო სამინისტრომ და საზღვარ გარეთი ბაზრის ვითარებას ის რას გაიგებს? ამიტომ შარშანდელზე უარესს წრეჟულს უნდა ველოდეთ.

ასე ძნელია, როცა საქმე ოსტატის ხელში არ არის, რაც კრილოვის არაკშიდაც კი სხარტლათ დამტკიცებულია და ყველასათვის ანბანია და ჩვენში კი გაუგებარი...

არის კიდევ მეორე საფრთხე.

ომისა და რევოლუციის გამო გაძწყდა მსოფლიო ბაზართან კავშირი, მიმოსვლისა და საქონლის გადატან-გადმოტანის სიძნელემ გამოიწვია ყოველგვარი ნაწარმოების ნაკლებობა და აუტანელი სიძვირე. ამის გამო ბევრი გაჭირვება გავიარეთ და მწუხარება განვიცადეთ და დღესაც ამ მდგომარეობაში ვართ, მაგრამ სამაგიეროთ ამ გარემოებამ გვაფიქრებია ადგილობრივ გაგვეჩინა ის, რაც აუცილებელი იყო.

საჭიროებამ ბევრი რამ გაჩინა, გაკეთდა ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი, ძაფი, ბაწარი, იარაღი და სხვა, მაგრამ ეს იყო პირველყოფილი პრიმიტიული წესის გაღვიძება. ეს ნაბიჯი დროებით დამაკმაყოფილებელი არ გამოდგება საბოლოოთ, მაგრამ ეს კი არის, რომ გვაიძულებს შევქმნათ უკეთესი საშუალება, რომ თავი დავიკმაყოფილოთ.

საჭიროება ქმნის შემოქმედებას და აი ამ ნიადაგზე შესაძლებელი იყო გაჩენილიყო ჩვენში სხვა და სხვა ქარხანა; თუ კი საპნის ქარხანა გაჩნდა, გაჩნდებოდა ქაღალდის, ასანთის, ჩითის, სპილენძის და სხვა. ამ გზაზე შედგომა აუცილებელია ჩვენთვის, რომ ნიადაგ სხვისი შემჩერე არ ვიქნეთ და იძულებულ ეკონომიურ მონობაში არ ჩავიხრჩოთ. აი ეს უნდა დავისახოთ მიზნათ და ყოველი ზომა ვიხმაროთ ეს განვახორციელოთ, მაგრამ თუ ჩვენს ბაზარზე უზომო უცხოეთის ნაწარმოები მოაწყდა, თანდათან ფასმა დაიწია და ჩვენ ყველაფრით ხელი მოვიბრუნეთ, გაჭირვება დაგვავიწყდება და საკუთარ ქარხანა-ფაბრიკებზე ფიქრს თავს დავანებებთ. ასე რომ ეკონომიურათ ისევ მივიძინებთ.

რომ ეს არ მოხდეს სიფხიზლე უმართებს მთავრობას, რომ ინიციატივა გამოიჩინოს და ყოველ შეგნებულ მოქალაქესაც, რომ ხელი შეუწყოს ადგილობრივი წარმოების აღმოცენებას. თუ ჩვენ ამ განზრახვას ფრთა არ შევასხით და საჩქაროთ საკუთარ ფაბრიკა-ქარხნებზე არ ვიზრუნეთ პოლიტიკური თავისუფლება კიდეც რომ შევირჩინოთ საბოლოოდ ვერ გვიშველის.

ტრიფონ ჯაფარიძე.

პრესა.

საქართველო-აზერბეიჯანის კოალიცია.

ჩრდილოეთის საფრთხემ ამიერ-კავკასიაში შეაერთა ორი სახელმწიფო, ორი რესპუბლიკა: საქართველო და აზერბეიჯანი. დღეს სამხედრო ხელშეკრულებაც დაიდო ამ ორ სახელმწიფოთა შორის საერთო მტრის წინააღმდეგ და ამიერკავკასიის ობიექტიური პირობები აშკარა მოწმეა იმისა, რომ ეს კავშირი, ეს კოალიცია, ყველა ამიერ-კავკასიაში შესაძლებელ და სასურველ დანარჩენ კავშირზე უფრო ბუნებრივი და ისტორიულად გამართლებულია. საქართველოს ხელმძღვანელ პარტიას ჩვენ ყოველთვის აქეთკენ უთითებდით, შამილის ტრადიციაზე აღზრდილ მთიულეთთან და რუსეთთან შეურიგებელ აზერბეიჯანთან ურჩევდით დამეგობრებას, მაგრამ ჩვენი რჩევა, როგორც ყოველთვის, აქაც მიუღებელი შეიქნა მათთვის. დღეს კი, მთავრობის პარტიის ორგანო „ერთობა", საგანგებო მეთაურს უძღვნის საქართველო-აზერბეიჯანის სამხედრო ხელშეკრულებას; გაზეთი აღნიშნავს რა განსხვავებას ბურჟუაზიულ სახელმწიფოებსა და დემოკრატიულ სახელმწიფოებს შორის დადებულ ხელშეკრულებათა სხვაობას, სწერს:

სულ სხვა ხასიათისაა საქართველო-აზერბეიჯანის ხელშეკრულება. არავის წინააღმდეგ იგი არ არის მიმართული არავისათვის იგი საშიშროებას არ წარმოადგენს და ვერავის ძილს ვერ დაუფრთხობს, გარდა იმისა, ვისაც სხვისი თავდასხმა და მტრობა აქვს გულში. იგი მიმართულია სწორედ მათ წინააღმდეგ, ვინც სხვის წყენას მოინდომებს იგი მიმართულია მოძალადეთა და სამართლიანობის დამრღვეველთა წინააღმდეგ, იგი დადებულია იმ მიზნით, რომ ორივე მეზობელ ხალხის მშვიდობიანი ცხოვრება უზრუნველჰყოს, მაშასადამე, დემოკრატიულ თვალსაზრისით, ეს ხელშეკრულობა სასურველ მოვლენათ უნდა ჩაითვალოს ჩვენს პოლიტიკურ ცხოვრებაში.

შემდეგ გაზეთი ჩვეულებრივის კილოთი და რწმენით მოგვითხრობს ამ ორ რესპუბლიკის საერთო ინტერესებზე, და სოლიდარობაზე, თითქოს „ერთობა" მუდამ ამ აზრის ყოფილიყოს საქართველო-აზერბეიჯანის ურთიერთობის შესახებ.

შეგნებულ დემოკრატმა დიდი ხანია იცის და იგი ეცდება ფართო მასასაც შეაგნებინოს, რომ მთავრობის მიერ დადებული და ხელმოწერილი ხელშეკრულება მხოლოდ მაშინ არის მკვიდრ ნიადაგზე აგებული, როდესაც მას საძირკვლად უდევს სულიერი თანხმობა და ძმური განწყობილება ამ სახელმწიფოს ფართო დემოკრატიულ წრეებისა. ჩვენ ეჭვი არა გვაქვს, რომ ამიერ კავკასიის დემოკრატია მხარს დაუჭერს ახლათ დადებულ ხელშეკრულების ცხოვრებაში გატარებას, იზრუნებს მის გაფართოვებაზე და მეზობელ ერთა მჭიდრო კავშირათ გადაქცევაზე.

მას აქეთ, რაც ჩვენ საქართველოს საგარეო პოლიტიკის ამ გეზით წარმოებას მოვითხოვდით ჩვენი მთავრობიდან, — აზერბეიჯანში არავითარი ცვლილება არ მომხდარა კონსტიტუციური ცხოვრების სფეროში; იგივე „ბეგები" და იგივე „ხან-ხოელები" განაგებენ ამ სახელმწიფოს დღესაც და ამიერ-კავკასიის კომისარიატიდან დაწყებული საქართველოს დამოუკიდებლობამდე დაწყებული შეცდომები საქართველო-აზერბეიჯანის დამეგობრების საქმეში მმართველმა პარტიამ დღეს მაინც, რომ შეიგნო ეს უთუოდ საქართველოს გამარჯვების გარანტიაა.

საქართველოს საერთაშორისო უბედურობის მიზეზი.

დასავლეთ ევროპიდან ძალზე უნუგეშო და ამასთანავე აღმაშფოთებელი ამბები მოგვდის: გაზეთი ტაიმსი, გამომხატველი ინგლისის მმართველ წრეების აზრისა სწერს, საქართველოს და აზერბეიჯანის დამოუკიდებლობა არ უნდა იქმნას აღიარებული და დიდი სომხეთის, კით. ჩვენ არა ერთხელ გვითქვამს, რომ სომხეთის დამოუკიდებელი არსებობის წინააღმდეგ ჩვენ არაფერი გვაქვს, ჩვენ არამც თუ ვართ მომხრე სომხეთის თავისუფლებისა, არამედ კიდეც დაგვიცავს ძველად და ახლა მათი თავისუფლება და ინტერესი იარაღით ხელში, თუმც სამაგიეროდ ვერაგული მტრობა და მუხანათური თავდასხმა გვიგემებია. აქ სომხებზე ლაპარაკი მისთვის ჩამოვაგდე რომ მეკითხა: თუ ეს სომხობა ღირსია დამოუკიდებელი ცხოვრებისა და აქვს უფლება სხვისი ადგილები და მათ შორის ჩვენი მიწა-წყალიც მიითვისოს, რატომ ქართველები არა ვართ ღირსნი ასეთი დამოუკიდებელი ცხოვრებისა? განა ჩვენ მთლიანი, ჩვენი მამა პაპეული, მიწა წყალი არ გვიჭირავს, რომელზედაც იმდენი უცხოელი არ არის რომ ჩვენი სახელმწიფოებრივი ცხოვრება შეუძლებელი გახადოს.

განა ჩვენ რაინდული ვაჟკაცობით არ დავიცავით ჩვენი მიწა-წყალი, ეროვნული სახე და კულტურა ირგვლივ შემორტყმულ მტერთაგან და არ მოვიტანეთ ყოველივე ეს მე-19 საუკუნემდე, როდესაც საშველად მოწვეულმა რუსეთმა ვერაგულად გამოგვგლიჯა იგი ხელიდან?

განა ჩვენ რამზეს მეორედან მოყოლებული და უფრო ადრინდელი დროიდანაც დღემდე სახელმწიფოებრივობის მატარებელი ერი ვართ? განა გასაკვირალი ის არის, რომ ჩვენ ამდენი ხნის განმავლობაში, საშინელი ჭექა ქუხილის, და სეტყვა მეხის დროს დავეცემოდით ხოლმე და არა ის, რომ ამდენ საშინელებიდან თავი დავახწიეთ? განა ის მაღალი ღირსებაც რომ არ გამოგვეჩინა, რომელსაც ისტორია მოწმობს, ჩვენ არ უნდა ვყოფილიყავით თავისუფალნი და დამოუკიდებელი, ვილსონის საზავო პირობების ძალით, რომელნიც ყოველ ერს ანიჭებენ თავისუფლებას? განა ჩვენ იგივე ინგლისი არ დაგვპირდა დამოუკიდებლობის აღიარებას? განა ჩხეიძემაც არ მოგვწერა რომ მას საფრანგეთის მთავრობის წარმომადგენელმა იმედი მისცა ჩვენი დამოუკიდებლობის აღიარებისა?

რაღათ შეურაცჰყოფს ჩვენ ეროვნულ თავმოყვარეობას ინგლისი ეგოდენ უდიერად? რად გვასევს მტრებს და რად გვართმევს ჩვენ წმიდა უფლებას?

აი საკითხი, რომელიც მთელი თავის სიმწვავით უნდა განიცადოს დღეს ყოველმა ქართველმა; აი საკითხი, რომელიც უნდა აცახცახებდეს დღეს ყოველ ქართველს, თუ მას სურს სამშობლოს დაცვა და კაცურად არსებობა. აი საკითხი, რომელზედაც უნდა გამოვსძებნოთ სწორი პასუხი და ამ პასუხიდან გამომდინარე გზას დავადგეთ, თუ არ გვინდა დავკარგოთ ომის მიერ კარზე მოყენებული და ჩვენ მიერ მიღებული თავისუფლება ჩვენი ქვეყნისა, თუ არ გვინდა ჩვენი ხელითვე დავმარხოთ ჩვენი ღირსება, თუ არ გვინდა დავიმსახუროთ ზიზღი მთელი კაცობრიობის და მომავალ ჩვენ თაობათა თვალში.

თუ განგებ თვალს არ დავხუჭავთ, ნათლად დავინახავთ და დავრწმუნდებით მასში, რომ დღევანდელი ჩვენი დამცირების მიზეზი ჩვენი საერთაშორისო უბედურობისა არის სოციალისტური შემად-
გენლობა ჩვენი მთავრ
პოლიტიკა მიმართული საერთო
მფლობელთ
სარწმუნოების
და გაქარწყლებისაკენ,
ეწინააღმდეგება გული ჩვენი ერის
ყოფას, მისწრაფებას და სულის
როგორც ქონებრივი ისე სულიერ
ვრების სფეროში. მართლაც, თუ
ინებებთ და შეხედავ აშკარა სოც
ტებს ბოლშევიკებს, დაინახავთ, რ
კარათ სცემს მათ ზარბაზნებს ინ
საფრანგეთი, იაპონია და სხვა.
დევ ცოტას გაისჯებით, და შეხედა
ქვეყანას, დაინახავთ, რომ შემ
გვცემს ჩვენ ინგლისი ზარბაზნებს
თიდან, თუ ოსმალეთიდან თუ რ
დან რომელიც დენიკინის მახვილი
ადგურებას გვექადის დღეს.
უცხადესია, რომ ყოველივე ამ უბ
რობის მიზეზი ჩვენი მთავრობის სო
ისტობაა, რასაც, რასაკვირველია,
ავრობა ვერ დაფარავს. რად ამხე
ლან სოციალისტების წინააღმდეგ
თლებული ქვეყნები?

რას წარმოადგენს არა სოციალ
საქართველოის მთელი ქვეყნის წ
დეგ სოციალისტობისათვის ბრძო
საშუალებით შეგვიძლია განსა
გადავრჩეთ?

ამაზე შემდეგ.

ქ. ლომთ

გერმანული პრესის ცნო

(საქ. დეპ. სააგენტო).

დაჟინებით ვრცელდება საშიშ
რომ გერმანია პოლონეთის სადემარ
ხაზზე მდგომარეობა მწვავდება. ამ
ნისტრი ერცბერგი აიძულა შემდეგ
ცხადებით მიემართა ბერლინში მყ
ფრანგეთის სამხედრო მისიის უფ
გენ. დიუპონისთვის, რომელსაც
აქვს ვარშავში მყოფ მოკავშირეებ
პოლონურ გაზეთს — „სეიმ"-ს
პადერევსკის განცხადება, რომ დან
საკითხში პოლონეთის პოლიტიკას
აქვს დანციგის გერმანელთა გაპო
ლება.

ოფიციალურ ცნობების თანახმათ,
ბაუმის ოლქის რამოდენიმე სოფლის
მანელები პოლონელებმა ძალით შე
ღეს და მოაწერინეს ხელი იმ ქაღა
რომელიც მოითხოვს, რომ ეს სოფ
პოლონეთს გადაცეს.

„ბერლინერ ტაგებლატ"-ში მო

ხალხთა ლიგა

ტერიტორიული და დამოუკიდებლობის გარანტიები.

მუხლი მე-10-ე. ლიგის წევრნი მოვალენი არიან პატივისცემით მოეპყრან ტერიტორიულს მთლიანობის და უნდა დაიცვან ყოველგვარ გარეშე ძალადობისაგან არსებული პოლიტიკური დამოუკიდებლობა ყოველ წევრისა. თავდასხმის ან მუქარის დროს საბჭო ზომებს იღებს ამ წევრის საფრთხის ასაცილებლად.

ომით დამუქრება.

მუხლი 11. ამით ცხადდება, რომ ყოველგვარი ომი ან ომით დამუქრება, რომელიც მიმართული იქნება ლიგის რომელიმე წევრის წინააღმდეგ, უნდა მიჩნეულ იქმნას როგორც მთელი ლიგის წინაღმდეგ მიმართული აქტი და ლიგამ უნდა მიიღოს ზომები ნამდვილი ზავის განსამტკიცებლად ასეთ შემთხვევებში, ლიგის ყოველი წევრი მიჰმართავს მდივანთ უხუცესს, რომელიც დაუყოვნებლივ საბჭოს იწვევს.

ამის გარდა ცხადდება, რომ ყოველ წევრს უფლება აქვს ამხანაგური რჩევა მისცეს ან გააფრთხილოს კრება ან საბჭო იმ გარემოებისაგან, რომელიც გამოიწვევს საერთაშორისო მშვიდობიანობის დარღვევას ან მათ შორის კარგ განწყობილებას.

პროცედურა დავის ატეხის დროს.

მუხლი მე-12-ე ლიგის ყველა წევრი თანხმდებიან იმას, რომ ყოველგვარი დავა მათ შორის ატეხილი, რომელიც გამოიწვევს საქმის გამწვავებას და მეგობრულ კავშირის შეწყვეტას, გარჩეულ იქნება ან არბიტრაჟის ან საბჭოს მიერ.

აგრეთვე ისინი თანხმობას აცხადებენ რომ არავითარ შემთხვევაში არ მიჰმართავენ ომს, სანამ სამი თვე არ გაივლის საბჭოს ან არბირთა (მსაჯულთა) გამოტანილ განაჩენის შემდეგ.

ამ მუხლში აღნიშნულ-ყოველ შემთხვევაში განაჩენი უნდა გამოცხადდეს საბჭოს ან მსაჯულთა მიერ არა-უგვიანეს 6 თვისა იმ დღიდან როდესაც საჩივარი აღძრა.

არბიტრაჟი

მუხლი მე-13-ე. თუ ლიგის წევრთა შორის ატყდა დავა, რომელიც დიპლომატიური მოლაპარაკებით მისი გადაჭრა შეუძლებელი შეიქნა ლიგის წევრები თანახმანი უნდა იყვნენ რომ საქმე გასარჩევად არბიტრაჟს გადაეცეს.

ცხადდება, რომ არბიტრაჟით შეიძლება გადასწყდეს ყოველგვარი დავა ხელშეკრულების მუხლების განმარტების შესახებ, საერთაშორისო უფლების ყოველი პუნქტის შესახებ, ხალხთა მოვალეობის დამრღვევ ფაქტების შესახებ და ზღვევის ფორმის ან გვარის შესახებ.

არბიტრაჟის სასამართლოდ იქნება ან სამსჯავრო ან დაინტერესებულ მხარეებით არჩეული პირნი ან წინანდელ მათ კონვენციებში გათვალისწინებული.

ლიგის წევრები ვალდებულნი არიან სინდისიერათ შეასრულონ გამოტანილი განაჩენი და არ მიმართონ ომს ლიგის წევრთა წინააღმდეგ. განაჩენის შეუსრულებლობის გამო, საბჭო იღებს ზომებს, რომელიც უზრუნველყოფს მის შესრულებას.

მუხლი მე 14-ე. საბჭომ უნდა შეადგინოს პროექტი მუდმივი საერთაშორისო სამჯავროსი და წარუდგინოს ლიგის წევრებს განსახილველად.

ამ სასჯავროს ექვემდებარება ყველა
საერთაშორისო ხასიათის საჩივარი
მხარეებისაგან აღძრული. ყოველ
რზე და კითხვაზე რომლებსაც მას
დგენს საბჭო ან კრება, ის აძლევს
თბირო ხასიათის დასკვნას.

საჩივრ ბის განხილვა საბჭოსა კრების მიერ

მუხ. 15. თუ ლიგის წევრთა
იჩინა თავი რაიმე უკმაყოფილებამ,
მელსაც შეუძლია მოახდინოს მათ
განხეთქილება, და თუ დავა არ
წარდგენილი არბიტრაჟულ განხილ
ვის, თანახმად 131 მუხლისა, ლიგ
ვრები თანახმანი არიან, საჩივარი გ
ცეს საბჭოს. ამისთვის საკმარისია
ლიმე მათგანმა განუცხადოს საჩივრ
სახებ მთავარ მდივანს, რომელიც
მხრივ ახდენს განკარგულებას მისი
მხრივი გამოძიებისა და განხილვის

მოკლე ვადაში მხარეები ვალდებ
არიან წარადგინონ ანგარიშები თვის
მეებზე, ყველა სწორი ფაქტებით
სამართლებელი საბუთებით. საბჭოს
ძლია მოახდინოს მათი საჩქაროთ
ქვეყნება.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მაქს ბადენელის წერილი: „სამართლისთვის ბრძოლა“, რომლის ავტორი მოითხოვს, რომ ზავს ხელი არ მოაწეროს, თუ ხელშეკრულება არ შესწორდა და უხეში ძალის მოხმარებით აიძულებენ გერმანიას. ამით მოკავშირეები აცხადებენ, რომ ისინი იქნებიან გამოაშკარავებულნი საბოლოო განზრახვები. მოკავშირეებს დიდი უდიდესი ზნეობრივი დამარცხება მიეყენება, თუ ისინი გერმანიაში თავისი ჯარებს გაგზავნიან, წინააღმდეგ ვილსონის პრინციპებისა, ვერსალის შორის ზავის დასაცავად, იარაღ დაყრილი ხალხის წინააღმდეგ და შიმშილით დაპირებით დაემუქრებიან მათ. ასეთ შემთხვევაში ყოფნის დროს გერმანია გააუქმებდა ხელშეკრულების გადაწყვეტილებებს და მოკავშირეთა ოპოზიციონურ მომხრეებს მოიპოვებდა. გადაუწყვეტელი ძალას დაკარგავდა, თუ კი ხელშეკრულების ოდნავ შეცვლის მზადყოფნა და მოაწერდა ხელს. ასეთ დროს ზავს მაშინ, როდესაც დარწმუნებულია, რომ ის ვერ შეასრულებს პირობებს.

იქნება კანცელარია, სადაც ბროკდორფ რანცაუს თანამშრომლები იმუშავებენ ვერსალიდან ვეიმარამდე მგზავრობის დროს. მიღებულია აგრეთვე ზომები, რომ მატარებლების, გასანათებლათ მასზე მანქანა დადგან, რადგან გერმანიის დელეგაციის თავმჯდომარეს სურს დრო არ დაკარგოს და მიიღებენ თუ არა მოკავშირეთაგან პასუხს, დაუყონებლივ დაიწყებენ მუშაობას. ბროკდორფს თან გაჰყვება 40 დელეგატი და მდივნები. რაც შეეხება გერმანულ ჟურნალისტებს, ჯერ გამორკვეული არ არის, ისინი დარჩებიან ვერსალში, თუ დელეგაციას გაჰყვებიან თან. მოსალოდნელია ბარონ ლერსნერი დელეგაციის ნაწილთან ერთად ვერსალში დარჩეს.

ინგლისური პრესის ცნობები.

(საქ. დეპ. სააგენტო).

საფრანგეთი აღფრთოვანებით შეხვდა მოკავშირეთა გადაწყვეტილებას, რომ კოლჩაკს დაეხმარონ. ფრანგები უკვე წინასწარ არიან დარწმუნებული ბოლშევიკების დამარცხებაში, რუსეთში წესიერების აღდგენაში და რუსეთისთვის მიცემულ მილიარდ ფრანკის სესხის აღიარებაში. სოციალისტები, რომლებიც ამას წინად ამბობდნენ: „რუსეთი თავის თავს მიანდვეთო“, ეხლა გაჩუმდნენ, რაც გასაოცარია.

სამხედრო საქმეების მცოდნენი ამბობენ, რომ კოლჩაკს საკმაო ცოცხალი ძალა მოეპოვება და მას მხოლოდ მასალის მიწვდენა სჭირია. მოკავშირეებს შეუძლიათ ეხლავე მიაწოდონ ზღვით მას დიდი ძალი სამხედრო მასალა.

მოკავშირეთა უმაღლესმა საბჭომ დღეს დაამთავრა გერმანიის გარემოცვის აღდგენის გეგმა, რომელიც სისრულეში იქნება მოყვანილი, თუ გერმანელებმა საზავო პირობები არ მიიღეს.

...ნგული პრესის ცნობები.

საქ. დეპ. სააგენტო.

...მანიის საზავო დელეგაციის თავმჯდომარეს გრაფ ბროკდორფ რანცაუს ოფიციალურად აუწყეს, რომ გე... კონტრ. წინადადებათა პასუხს ...თს გადასცემენ 5 დღის ვადა მისაზავო ხელშეკრულების შეცვლილ ...ბის განსახილველად. ეს ვადა ჩაი...ა დღიდან ბროკდორფისათვის შე...საბუთების გადაცემისა 1) კონფერენციის მონაწილეობის მიმღებ მოკავშირეთა ...ხელით კლემანსოს მიერ ხელმოწერილი წერილი, რომელშიაც განმარტებულია საზავო პირობების საფუძვლად ...ული პრინციპები; 2) გერმანელების ...დასმულ კითხვების ცალ-ცალკე განხილვა; 3) მაისის 7 დადებულ წინასაზავო პირობათა იმ მუხლების შესწორება, რომელიც მოკავშირეებმა წარადგინეს. ფიქრობენ, რომ როგორც ...ღებენ მოკავშირეთა პასუხს თავის ...წინადადებებზე, გერმანელები მაშინვე გაემგზავრებიან ვერსალიდან ვეიმარში. გერმანიის დელეგაციის საფრანგეთის სამხედრო მისიასთან ურთიერთობისათვის საგანგებოთ დანიშნულ ბარონ ...რის თხოვნით, საგანგებო მატარებელი რამდენიმე ვაგონში მოწყობილი

იქ ყოფნის დროს მონაწილეობას მიიღებენ: მგოსნები, მწერლები, მუსიკოსები, მხატვრები და დამსწრე საზოგადოება.

ისე მთელი ოკრიბის მიწები როგორც უვარგისი ცნობილი იქნეს მესამე კატეგორიის მიწებათ. არავის არაფერი ჩამოერთვას და ტყეებიც ხელუხლებელ საკუთრებას შეადგენდეს როგორც აქნამდის იყო. ბოლოს არჩეულ იქნა დელეგაცია ორი კაცისაგან შემდგარი, რომელნიც მიწადმოქმედების სამინისტროში გაემგზავრებიან ხალხის მოთხოვნილების წარსადგენათ.

✦ **ზუგდიდის მაზრის კომისარი** შინაგან საქმეთა ადმინისტრაციის ინსპექტორს ატყობინებს რომ, თანახმად მისი განკარგულებისა მიღებულია სასტიკი ზომები დეზერტირების წინააღმდეგ.

✦ **ბოროტმოქმედება.** 8 ივნისს, სოფ. გუმათში მცხოვრებს გიორგი ჯიმშელეიშვილს თავს დაესხნენ ბოროტგამზრახველები, წაიღეს ძვირფასი ნივთები, რევოლვერი და რამოდენიმე ათასი მანეთი. ამ საქმის თაობაზე დააპატიმრეს ადგილობრივი მცხოვრები გერასიმე გიორ. ხელიძე და სამტრედიელი კოწია დიმიტრის ძე ნინუა. დანარჩენების შესაპყრობად მიღებულია ზომები.

✦ **დაპატიმრება.** სამტრედიის რაიონის კომისარმა 2 ივნისს დააპატიმრა ვლადიმერ გოგია, იაგორ შენგელია, მიხაკო გეგეშიძე, აკაკი შენგელია, ეპიფანე ჭანჭალეიშვილი და ბაგრატ შუბლაძე, რომელთაც ბრალდებათ სიმონ ლეჟავას გაქურდვა.

— **ეკლესიის გატეხა.** 11 ივნისს, ღამით გატეხეს სოფ. ქედის (ოზურ. მაზ.) ნათლისმცემლის ეკლესია. წაიღეს საეკლესიო ძვირფასი ნივთები. ბოროტმოქმედნი შეიპყრეს.

✕ **მოლიპულ გზაზე.** შაბათს 21 და კვირას 22 ივნისს ქალაქის თეატრში წარმოდგენილი იქნება გარრიკის ცნობილ რომანიდან, ერისთავ-ხოშტარიას მიერ გადმოკეთებული „მოლიპულ გზაზე“ 5 მოქ. და 9 სურათად პროლოგით. უმთავრეს როლებს შეასრულებენ: ა. ლოლუა, ციმაკურიძე, შ. გომელაური და ა. მურისიძე.

✦ **ხელოვნების ტრიბუნალი.** პარასკევს, 20 ივნისს ქალაქის თეატრში შესდგება ხელოვნების ტრიბუნალი. გრიგოლ ლალიძე: ხელოვნება და რევოლიუცია. დისპუტი ხელოვნების და **არშინ მალ-ალანის გასამართლება** დავით კლდიაშვილის თავმჯდომარეობით. ტრიბუნალის პროკურორები: პაოლო იაშვილი და მელიტონ ბალანჩივაძე. მსაჯულებს აირჩევენ დამსწრენი. გასამართლებაში

ბ. სპირიდონ კედიას ლექცია.

სამშაბათს 17 ივნისს ქუთაისში დამფუძნებელი კრების წევრმა ბ. სპირიდონ კედიამ ლექცია წაიკითხა შემდეგ თემაზე „პარიზის კონფერენცია და საქართველოს პოლიტიკა“.

პატივცემულმა ლექტორმა თავის ლექციაში ხაზი გაუსვა იმას რომ საქართველოს დამოუკიდებლობის აღიარებას ხელს უშლის იმ ენის გამოუნახველობა, რომლითაც შეიძლებოდეს მოკავშირეებთან, და აგრეთვე პარიზის კონფერენციის მესვეურებთან ლაპარაკი.

ლექცია მრავალ მხრივ საყურადღებო იყო და ბ. ლექტორს დამსწრე საზოგადოება ტაშის ცემით შეხვდა.

ლექციის დასასრულ მოკამათეებათ გამოვიდნენ გრ. ლალიძე და ფერაძე.

ლალიძე ჩვეულებრივი დემაგოგიით წარსდგა საზოგადოების წინაშე და მოსდგა ბოლშევიკების ხოტბას. ფერაძე კი ისე დაიბნა, რომ დღეს ლამისგან ველარ არჩევდა.

მომხსენებელმა დინჯი და მოხდენილი პასუხი გასცა ლალიძეს.

ლექციას დიდძალი საზოგადოება დაესწრო.

ქუთათელ მიტროპოლიტ ნაზარის სიტყვა.

კირილე ლორთქიფანიძის დასაფლავებაზე. *)

თავისუფალი, საქართველო და ჭალარით მოსილი ქუთაისი კერძოთ დღეს უკანასკნელად ესალმება და სამუდამოდ ეთხოვება ერთ თავის საუკეთესო დიდ მოამაგე შვილს, მხცოვან, უმწიკვლო, უებრო მოღვაწეს, დიდ ბუნებოვან ადამიანს, როგორიც იყო, დღეს ჩვენს წინაშე კუბოში მდებარე, კირილე მეჭანისძე ლორთქიფანიძე; მის გაცივებულ სხეულს დღეს გარს შემოხვევია ქუთაისი მიუხედავად პოლიტიკურ რწმენისა და მიმართულებისა.

ამ ბოლო დროს განსვენებული ცხოვრებდა განმარტოებით ვით განდეგილი და მწირე ერთ ოთახში, სადაც მოთავსებული ჰქონდა თავისი შესანიშნავი წიგნთსაცავი და იყო მისთვის ჩუმად, წყნარად და თითქმის შეუმჩნევლად და დღეს კი მისდამი სიყვარულმა მის ცხედართან შე-

*) ამ სიტყვის დაბეჭდვა ტეხნიკური მიზეზების გამო დაგვიანდა. რედ.

...ბო იძლევა ყოველგვარ პირობებს ...განსახილველათ. თუ საქმე, დავისხასიათისაა, საბჭო აქვეყნებს რომელსაც შესაძლებლათ დაინახავს საქმის ...ვისათვის საჭირო ფაქტებს და პი...ებს. თუ შეთანხმება არ მოხერხდა, ...შემთხვევაში საბჭო ადგენს და აქვეყნებს მოხსენებას, რომელიც მიღებული იყოს ან ერთი ხმით ან ხმის უმრავლესობით, საჩივრის მდგომარეობის ...ხვით და იმ გადაწყვეტილებით, ...ლსაც ის დაინახავს უფრო სამართლიანად და სწორს ამ შემთხვევაში.

...ველ ლიგის წევრს საბჭოში შეუძლია გამოაქვეყნოს საქმის მდგომარეობა ...თავისი დასკვნები.

... საბჭოს მოხსენება მიღებულ იქმნა ...მად, (მხედველობაში არ მიიღებიან ...ების ხმები) ლიგის წევრები მოვალენი არიან ომი არ დაიწყონ არც ერთ ...ს წინააღმდეგ, რომელიც ექვემდებარება მოხსენების დასკვნებს.

... შემთხვევაში, თუ საბჭოს მოხსენება არ იქნება მიღებული ყველა მისი წევრების მიერ, გარდა მხარეების წარმომადგენლებისა, ლიგის წევრებს ეძლევათ უფლება იმოქმედონ ისე, როგორც აუცილებლათ იცნობენ, სამართლიანობის და თუ საბჭოც დაინახავს, რომ საერთაშორისო უფლება აკუთვნებს ამ მხარეს განსაკუთრებულ კომპეტენციას, საბჭო განმარტებს ამას თვის მოხსენებაში, ხოლო თავის მხრივ არავითარ დასკვნას არ იძლევა.

საბჭოს ყოველ შემთხვევაში, რომელიც ნაგულისხმევია ამ მუხლში, შეუძლია გადაიტანოს საჩივარი კრებაზე განსახილველად.

კრებაზე განსახილველადვე შეიძლება გადატანილ იქმნას საჩივარი რომელიმე მხარის თხოვნითაც. ეს თხოვნა უნდა იქმნას წარდგენილი ორი კვირის განმავლობაში, მის შემდეგ, რაც საჩივარი საბჭოში შევიდა.

ს ა ნ ქ ც ი ა.

მუხლი მე-16-ე. თუ ლიგის ერთი წევრთაგანი წინააღმდეგ მე 12,13 და 15, ომს მიმართავს, მაშინ ის ითვლება ლიგის ყველა წევრების მტრად. ლიგის წევრნი მოვალენი არიან დაუყონებლივ შესწყვიტონ მასთან ყოველივე დამოუკიდებლობა როგორც სავაჭრო ისე ფინანსიური, აუკრძალონ ლიგის წევრთა მოქალაქეებს, სახელმწიფოს მოქალაქეებთან ყოველგვარი პირადი და საზოგადოებრივი ხასიათის ურთიერთობა.

ამ შემთხვევაში საბჭო მოვალეა შეაწეროს ყოველ წევრს რაოდენობა იმ ჯარისა და საზღვაო ძალებისა რომელიც სხვასთან შეერთებით აუცილებელი საჭირო მტრის დასამარცხებლად და ლიგის მოვალეობათა პატივისცემის აღსადგენად.

ლიგის წევრნი თანახმანი არიან ამის გარდა ერთმანეთს აღმოუჩინონ ეკონომიური და ფინანსიური დახმარება. აგრეთვე ისინი ეხმარებიან იმ სახელმწიფოს, რომლის წინააღმდეგ მტერი სპეციალ ზომას იხმარს.

ლიგიდან გამოირიცხება ის წევრი რომელიც დაარღვევს ერთს პუნქტს ამ ხელშეკრულებისას. გამორიცხვა ხდება კენჭის ყრით.

დავა რომელიც ეხება ლიგის არა წევრ სახელმწიფოებს.

მუხ. 17. ორ სახელმწიფოს შორის, რომელთაგანაც მხოლოდ ერთია ან არც ერთი არ არის ლიგის წევრი, დავის ატეხის დროს ლიგა მოუწოდებს ასეთ სახელმწიფოებს მიიღონ ლიგის წევრთა მოვალეობა, რომელსაც საბჭო კანონიერად იცნობს.

თუ ამ მოწოდებას მიიღებენ, მაშინ გამოიყენებენ მე-12 და 16 მუხლებს.

მოწოდებით მიმართვის თანავე საბჭო გამოიძიებს საქმეს და ისეთს წინადადებას აძლევს მოდავეებსა, რომელიც უფრო სამართლიანი იქნება.

თუ მოწოდებული სახელმწიფო არ მიიღებს ლიგის მოვალეობას და ომს მიჰმართავს, მაშინ ლიგა იმოქმედებს მე-16 მუხლის თანახმად.

თუ ორივე მეომარი სახელმწიფო არ დაემორჩილება ლიგის გადაწყვეტილებას მაშინ საბჭომ უნდა მიიღოს ყოველი ზომა ომის თავიდან ასაცილებლად.

(გაგრძელება იქნება).

კრიბა დიდი და მრავალ რიცხოვანი საზოგადოება, რომელიც, მიუხედავად მისი ღრმა მოხუცებულობისა, გულწრფელად გლოვობს და ნაღვლობს მის მოშორებას.

„ეს დიდი პატივისცემა განსვენებულისადმი აიხსნება მით, რომ მან მთელი თავისი ძალღონე, თავისი მდიდარი ნიჭი, მაღალი განათლება, დიდი ცოდნა-გამოცდილება და თავის ხანგრძლივი და მრავალი ნაყოფიერი სიცოცხლე მოახმარა და შეალია მხოლოდ თავის ქვეყნის კეთილ ცხოვრებას და ბედნიერებას. მას ცოლშვილი არ ჰყავდა და მის ნაცვლად მას მუდამ მშვიდ წყნარ წმიდა და სპეტაკ გულში ესვენა მისი „წმიდა-წმიდათა“ მრავალტანჯულ საყვარელი და სათაყვანო სამშობლო, რომელსაც ის ემსახურებოდა მთელ თავისი არსებით, ძალითა, ცოდნით და სიყვარულით; სამშობლო იყო მისი სიხარული, სიყვარული და ბედნიერება მწუხარება და ტანჯვა და ამ წმიდა და საღმრთო მოვალეობისათვის მას არ უღალატებია სტუდენტობიდან დაწყებული სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე. ღვთიურმა განგებამ მას არგუნა სამოღვაწო ასპარეზზე გამოსვლა სწორედ იმ დროს, როდესაც ჩვენი ეროვნული და პოლიტიკური თვით ცნობიერობა იდგა უმდაბლეს საფეხურზე, როდესაც ჩვენ მრავალ ტანჯულ სამშობლოს კისერზე ედგა უღელი მონობისა და განიცდიდა საშინელ ტანჯვა-წამებას მეგობრის სახით მოსულ მტრისაგან. ამ დროს ეროვნულ სულის გამაგრებლად გასაძლიერებლად საჭირო იყო სწავლა განათლებით აღჭურვილნი და სამშობლოსათვის შეგნებულად თავდადებულნი ღირსეულნი მამულის შვილნი და ამგვარი პირები ამ დროს კიდევაც გამოჩნდნენ.

განსვენებული კირილე შედიოდა იმ მშვენიერ მოღვაწეთა თაიგულში, რომელსაც ამკობდენ ჩვენი ბუმბერაზნი: ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი, სერგი მესხი, გიორგი წერეთელი და დღეს კიდევ მხნე და დაუღალავი ჩვენი სასიქადულო მოღვაწე ნიკო ნიკოლაძე და სხვანი. ეს პირები მოევლინა ჩვენს სამშობლოს მის საშინელ დაკნინების დროს, ვით ძველი აღთქმის წინასწარმეტყველნი, და მათ ჩაბერეს ჩვენს ერს მისი უკვდავი ეროვნული სული, და გამოუზარდეს მას რამოდენიმე ახალი თაობა. ამ ჯგუფთან ერთად განსვენებული თავის კალმით, მჭეხარე სიტყვით და მოქმედებით ანთებდა ხალხის გრძნობა გონებაში თვითცნობიერებას პოლიტიკურს და ეროვნულს, ის ზრუნავდა ჩვენი ერის კულტურულ ეკონომიურ წარმატებაზე და ამგვარ კულტურულ მუშაობით ის მედგრად გვიკაფავდა ჩვენ გზას ბრწყინვალე მომავლისაკენ. ზემო დასახელებულ შესანიშნავ პირებზე უფრო ბედნიერი იყო, განსვენებული კირილე მით, რომ მან თავისი საკუთარი თვალით დაინახა თავის სამშობლოს მკვდრეთით აღდგომა და თავისი ყურით გაიგონა სასიამოვნო ჟრიამული, ჟივილ ხივილი მონობისგან განთავისუფლებული სამშობლოს შვილებისა. დიდმა აკაკიმ თუმცა მიაღწია თავისუფლების კარამდის, იგრძნო განთიადის მოახლოება, მაგრამ გათენებას კი ვერ მოესწრო.

განსვენებული კირილე მშვენება იყო ქუთაისისა, სადაც მან გაატარა თითქმის მთელი თავისი სიცოცხლე და ნაყოფიერი მოღვაწეობა. მისი სახელის გაგონება სიამოვნებას გვრიდა დიდსა და პატარას, მოხუცს და ახალგაზრდას. ქუთაისში არ იყო ისეთი საქველმოქმედო, საგანმანათლებლო და კულტურული დაწესებულება, რომელშიაც მას არ ქონოდა მიღებული მხურვალე მონაწილეობა და არ შეეტანა მასში თავის ენერგია და საგრძნობი ნივთიერი დახმარება. განსვენებული დაუვიწყარი იქნება კიდევ იმ თავისი ძვირფასი თვისებით, რომლითაც ის ღვთისაგან უხვად იყო დაჯილდოვებული. ის იყო მშვიდი-უწყინარი, სიმართლის მოყვარე და ამავე დროს ბოროტების და უსამართლობის პირუთვნელი მხილებელი და შეურიგებელი მტერი. მოღვაწე დიდი, მაგრამ ამავე დროს არა მყვირალა და ჩუმი; სულით იმდენად ლამაზი, სპეტაკი, წმინდა, პატიოსანი და კეთილშობილი, რომ გადამეტებული არ იქნება ვსთქვათ, რომ ის იყო თვით განსახიერებელი სინიდისი ქართველი ერისა.

ამას კიდევ უნდა დაუმატოთ ისიც, რომ ის იყო ღრმა მორწმუნე და დიდი მოსიყვარულე ქრისტეს ეკლესიისა; მას სწამდა და ის კიდევაც დიდად აფასებდა საქართველოს ეკლესიის ამაგს ჩვენი ერის და ქვეყნის მრავალ საუკუნეთა ცხოვრებაში, რომ მან შეჰქმნა ჩვენი მდიდარი ენა, მწიგნობრობა და ჩვენი მაღალი კულტურა.

როდესაც გადავავლებ თვალს ჩვენს ამ ქვეყნიდან გასულ სახულიერო და საერო დიდ მოღვაწეებს და მათ ნაწერზე და ცხოვრებას-ვრწმუნდები, რომ ისინი იყვნენ ჩვენთან შედარებით, მეტად ძლიერნი სულით და ეს მათი სულის ძლიერება გამოიჭედა ეკლესიის და სარწმუნოების წიაღში და ჩვენ კი ეხლა რას ჩავდივართ? რით ვსცოცხლობთ, და რას ვეტრფით? მზგავსად ძველი ებრაელებისა დავივიწყეთ ღმერთი მამათა ჩვენთა, უარვყავით ეკლესია,-წიხლი ვკარით და გავთელეთ მცნებანი წინაპართა ჩვენთა და მათ მაგიერად გავიჩინეთ უსულო კერპები, რომელთა ჩვენ თაყვანს ვსცემთ აზრი ჩვენი დაკნინდა; გული გამიწიერდა, გრძნობა გაქვავდა და ჩვენ ეხლა ვიკვებებით მხოლოდ ურწმუნოებით და მშრალი მატერიალიზმით. სად არის ნიადაგი, რომელზედაც უნდა აღიზარდოს იმისანა სრული და ძლიერი პიროვნება, როგორც იყო განსვენებული კირილე და მრავალი სხვანი მისი მზგავსნი. ცხოვრება და სიკვდილი ამგვარ დიდ ადამიანთა, როგორც იყო კირილე ჩვენთვის მისაბაძავი მაგალითია. ყოვლად შეუძლებელია, რომ მხოლოთ მატრიალიზმის საფუძველზე, გარეშე სარწმუნოებისა, ეკლესიისა და ზეამაღლფრენი იდეალებისა გაჩნდნენ და აღიზარდნენ დიდ ბუნებოვანნი და სულით ძლიერნი პიროვნებანი.

მშვიდობით დაუვიწყარო დიდო მოღვაწევ! ბედნიერი ხარ, რომ შენ ხანგრძლივ სიცოცხლეში ბევრი კარგი და თვალსაჩინო საქმეები გააკეთე შენი ქვეყნის და ერის საკეთილდღეოდ და პირნათლად შეასრულე შენი ადამიანური ვალი; შენ მოგვეც ჩვენ სახე კეთილ მოღვაწეობისა და მოქმედებისა; აწ განისვენე მშვიდად და წყნარად წიაღთა შინა ზეცისა მამისა და წიაღთა შინა შენის ქვეყნის საუკეთესო რჩეულ და თავდადებულ შვილთა შორის. ამინ.

ახალგაზრდა სცენის მოყვარეთა წრე „პრობლემა“.

ყოველ ახალს სიმპატიურ საქმეს, საზოგადოება ვალდებულია ერთგვარი თანაგრძნობით და დახმარებით გამოეხმაუროს...

საძირკველი არავითარ სილამაზეს არ წარმოადგენს, მაგრამ მუშაობის და ხელის შეწყობის საშუალებით, შეიძლება ზედ, უმშვენიერესი, ხელოვნურათ შემკული და შეზავებული სახლი აღმოცენდეს.

ასეთივე საძირკველს შეადგენს, საზოგადოებაში უკვე გამომზეურებული დრამატიული წრე „პრობლემა“. ხშირათ არის ხოლმე შემთხვევა, რომ ახალგაზრდობას ებადება აზრი ასეთი წრეების შექმნაზე, მაგრამ მალე ეს ძვირფასი აზრები, ცოტაოდენი შრომის შემდეგ, ისევ ქრება და სწორე სიმართლე უნდა მოგახსენოთ, ვშიშობ ეგეთივე ბედი არ ეწვიოს ამ ახალგაზრდა წრეს და მისთვის მინდა გამოვეხმაურო ამ ფრიად საგულისხმო საქმეს. რატომ არის, რომ ახალგაზრდობაში ასეთი ბრწყინვალე მიზანი ხშირათ გაქრება?!...

ეს მოვლენა სულ ადვილი ასახსნელია. ახალგაზრდობას ხშირათ (თუ შეიძლება ამ შემთხვევაშიაც ითქვას) სცენა წარმოდგენილი აქვთ ია და ვარდით მოფენილი. როგორც კი ფეხს სცენაზე შედგამს ახალგაზრდა, მას ჰგონია, რომ მელპომენა ნაზათ დაფნის გვირგვინს თავზე დაადგამს...

საზოგადოება ასეთ სიმპატიურ საქმეს გამოეხმაურება...

თეატრი მსმენელებით აივსება, რომ ახალგაზრდობას გული გაუკეთონ...

მაგრამ ასეთი ფანტაზია ხშირათ ქრება ხოლმე, როდესაც ახალგაზრდა, ფაქტის წინაშე წარსდგება.

ჩვენი სცენა საზოგადოთ ღარიბია...

რათ არის მერე ღარიბი?!

ესეც ადვილი გამოცანაა:

ჩვენ სცენას აკლია პირნათლი მსახურნი და შეგნებული ელემენტები. თუ ადამიანს ძლიერ არ გაუჰირდა სცენაზე მუშაობა უბრალო დროს დაკარგვათ მიაჩნია.

დღეს კი მახარებდა, როდესაც მესმოდა, რომ შეგნებული ელემენტები აპირებდენ სასცენო ხელოვნების სარბიელზე თავიანთ წვლილის შეტანას, რადგან ეს იქნებოდა დანაკლისის შევსება და ჩვენი სცენის გამომჯობინება.

ჭეშმარიტებაა, რომ არც ერთი „პრობლემის“ სცენის მოყვარეთა თამაში არ მოგვაგონებდა **ლუდვიგ დევრიენტის** — ფრანც მოორს და რიჩარდ მე-3-ს., **ზეიდელმანის**—მეფისტოფელს, კარლოს, კრომველს; **ბრაკმანის**—ჰამლეტს და სხვას, მაგრამ სიმართლე უნდა ითქვას, რომ ამას ახალგაზრდები კი არა, ჩვენი დამსახურებული მსახიობებიც ვერ სწვდებიან ხოლმე.

ერთი კი ცხადია. ჩვენ, სცენაზე დავინახეთ მასალები, რომლის გამოყენება შეუძლია გამოცდილ ხელს და დაკარგვა კი დიდი დანაშაულათ ჩაეთვლება ყველას. ჩემის ფიქრით ამას უნდა გამოეხმაურონ ჩვენი პატივცემული რეჟისორები და უნდა გამოიყენონ გამოსადეგი მასალები.

რა ვუყოთ მერე, რომ ამ ახალგაზრდობაში უვარგისნი ერიონ სცენისათვის; განა ულირსნი „მსახიობნი“ ცოტანი არიან ქართულ სცენაზე?!.

დასასრულს ვიტყვი, რომ „პრობლემის“ ახალგაზრდობას ნუ შეაშინებს ის ეკლიანი გზა, რომელზედაც მათ მსვლელობა უხდებათ და სასცენო ხელოვნების მოტრფიალეთა ყურადღებას მივ[illegible] მოუწოდებ, რომ ვეცადოთ, ხელ[illegible] წყოთ, [illegible] ბას, რომ არ [illegible] გზას.

ძვ[illegible]

კორესპონდენცია.

ზემო სვანეთიდან.

ჩვენ, როგორც გავიგეთ სოფ. [illegible] თის დელეგატებს უნდა შეეტანა[illegible] ნორჩ რესპუბლიკის მთავარ მოლ[illegible] პროვოკატორული დაბეზღება, რ[illegible] ქოს ზემო სვანეთში შემდგარიყო[illegible] რაზმი გარდაფხაძი მეთაურობით, [illegible] საც თითქოს დაეჭიროს დენიკინთ[illegible] ქვემო სვანეთისა და ლეჩხუმის და[illegible]

ამისთანა პროვოკატორებს და [illegible] გებს კავშირი არ უნდა ჰქონდეს[illegible] უმაღლეს მთავრობასთან.

ისტორიამ კარგად იცის, რო[illegible] ყოველთვის ერთგული ვიყავით ჩვ[illegible] ტანჯულ სამშობლოისა და ჩვენ [illegible] დროს ვერ შეურიგდებით ვერც [illegible] ნებს, ტოტლებენებს, ოსტორო[illegible] და ვერც საერთოდ რუსის ხალხს, [illegible] გან სვანი რუსის ქუდს გაურბის. ზემო სვანეთი მაშინ, როცა მას იპყრობდა რუსის უსამართლო მთ[illegible] გაუმკლავდა, არ ნებდებოდა და [illegible] სოფელი სახელად ხალდე მტლად [illegible] დაედო ამ საქმეს, რადა ღმერთი [illegible] წყრებოდა, რომ როდესაც ჩვენ [illegible] გვეღირსა თავისუფალ ქვეყნის ა[illegible] დამოუკიდებლობა, მაშინ დაგვეკა[illegible] ძველ რუსებთან საქმე.

აგრეთვე ესეც კარგად უნდა [illegible] ყველამ, რომ ჩვენ თავადებთან და[illegible] ვება და კავშირი რომ გვდომებო[illegible] ზღაპა პირებსავით, აქნაშდისაც [illegible] ძლო მათთან კავშირის დაკავება, თავისუფლების მოყვარე თავისუფ[illegible] ნი, ბევრჯერ ხუნდებში დამპალა, წინ დახედულს, ბევარა მაინც არ [illegible] რია მის ძვირფას თემისა და მთა[illegible] თვის.

ზემო სვანეთი არასოდეს არ [illegible] მოღალატე, ის მტკიცედ ემსახუ[illegible] თავის სამშობლოს, მას რუსი მოღ[illegible] ები დაჭერილები მოჰყავდა ხოლმე [illegible] გორც მოჰგვარეს სვანებმა თამარ[illegible] გი რუსი და აწი სულ უფრო მ[illegible] დაუწყებს სამსახურს მის ნორჩ [illegible] ლოს.

მთელი ზემო სვანეთი დრტვინავ[illegible] უსამართლო ჩირქის მოცხებისათვი[illegible] ამზადებს დელეგატებს უმაღლეს მ[illegible] ბასთან გამოსარკვევად, თუ ვინ [illegible] ბეზღა და ვინ მოატყუა ჩვენი სამშ[illegible] უმაღლესი მთავრობა და შემდეგ [illegible] მოსთხოვს პასუხს.

მღ. გრ. პირ[illegible]

რედაქტორი—სარედაქციო კო[illegible]

განცხადება.

ქ. ქუთაისში დაარსდა „პირველი ამხ. მეფუტკრეობის

ამხანაგობას მიზნად აქვს ეს დარგი მეურნეობისა დააყენოს სამაგალითო [illegible] ზე, მიაწოდოს მსურველთ შესაფერი ცოდნა ფუტკრის მოვლა და სარგებლ[illegible]

ამხანაგობაში შემოსვლა შეუძლია „პაის“ ყიდვით ქალსაც და კაცსაც გან[illegible] ლად სარწმუნოებისა; „პაი“ ღირს ასი მ ნეთი; სარგებლობა და ზარალი მხოლოდ შეძენილი „პაის“ რაოდენობის მიხედვით.

მიღებულია ზომები ქუთაისის მახლობელ უბნებში შესაფერისი საფუტკრის[illegible] ნისა და მუშაობის დაწყებისათვის.

ჩაწერა ამხანაგობაში და „პაის“ ყიდვა შეიძლება ფეიქაროვის მაღაზიაში, [illegible] ნინოს გიმნაზიის პირდაპირ 8—3 საათამდე ყოველდღე, კვირა-უქმის გარ[illegible] დაწვრილებით წესდებებში; წესდებების შეძენა შეიძლება იმავე მაღაზიაში.

გამგეობის წევრნი: **დონ დამიანე საკაშვილი, დეკ. პლატ 6 ცქიტიშ[illegible] აქიმი ალექსი დევიძე.**

წრაფულმბეჭდავი „ძმობა“ პუშკინის ქუჩა სახლი გოკიელის ქუთაისში.